ВЕНЧУРНЕ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

к.е.н. **Карпіщенко О. О.**, *студент гр. УД-71маг* **Крамаренко А. І.**

Досвід економічно розвинутих країн показує, що тільки інновації сприяють еволюційним процесам в економіці. Саме дані процеси тягнуть за собою модернізацію і структурну перебудову всієї економіки. Проте, інноваційний бізнес потребує значних фінансових витрат, які далеко не завжди окупаються і є надто ризикованими. Забезпечити фінансування інноваційних змін сьогодні лише за рахунок бюджетної системи та банківського сектору неможливо. Необхідні активні дії, спрямовані на розвиток небанківських фінансових установ – страхових та інвестиційних компаній, здатних мобілізувати значний незадіяний внутрішній інвестиційний потенціал. У більшості розвинутих країн даним внутрішнім інвестиційним потенціалом виступає венчурний капітал, який посідає одне з провідних місць у фінансування інноваційного підприємництва.

Венчурний капітал за своєю природою є капіталом суспільним. Він формується і перерозподіляється за активної участі держави і є продуктом перенакопичення. До основних його особливостей можна віднести такі:

- фінансові кошти вкладаються у венчурний бізнес без гарантії з боку венчура;
- кошти вкладаються на безповоротній основі, тобто у вигляді паю у статутний фонд фірми, яка займається інноваціями;
- повернення вкладених коштів венчурним фінансистам здійснюється в момент виходу цінних паперів фірми на відкритий ринок і залежно від частки у наданні коштів;
- власники венчурних коштів можуть надавати різноманітні управлінські, консультаційні та інші послуги новій фірмі, але не втручатися в оперативне управління її діяльністю.

Інвестори, беручи участь у фінансуванні, фактично виступають як замовники майбутніх нововведень. Венчурне фінансування виконує роль попередньої оплати видатків виконання замовлень на новацію.

Венчурні інвестиції розглядаються багатьма економістами як найважливіший стратегічний фактор підвищення конкурентоспроможності виробництва. Щоб оцінити важливість венчурного інвестування, слід звернути увагу на світовий досвід, який показує, що для масового розвитку інноваційної діяльності венчурний капітал є найбільш пристосованим для інвестиційного забезпечення відтворення інновацій, пов'язаного з великою різноманітністю ризиків. Завдяки венчурному капіталу з малих інноваційних компаній виросли такі гіганти, як HP, Microsoft, Apple, Yahoo, Google та ін.

Актуальність розвитку венчурного фінансування стала очевидною, тому що саме воно дозволяє з'єднати науку з іншою частиною економіки, і тим самим підвищити конкурентоздатність вітчизняної промисловості. Основне призначення венчуру – забезпечити життя і розвиток малої інноваційної компанії на початковій стадії її розвитку, коли компанія ще не має активів, крім НДДКР, які вже знаходяться на завершальній стадії, або стадії дослідного зразка свого нового продукту, але вона потребує вже значних фінансових ресурсів для подальшого росту. Таким чином, венчурний капітал виступає одним з головних каталізаторів інноваційного розвитку.

У світі існує три основних ринки венчурного капіталу – США, Канада та Європа. США та Канада орієнтуються на фінансування насамперед нових і дуже молодих інноваційних проектів. У Західній Європі венчурний капітал використовується переважно на розвиток. В Україні венчурне фінансування знаходиться на початковій стадії розвитку. В першу чергу це пов’язане з тим, що даний вид фінансування не затверджений на законодавчому рівні так, як у високо розвинутих країнах і потребує значної підтримки з боку держави. До основних чинників, які обмежують розвиток венчурного бізнесу в нашій країні можна віднести: відсутність економічної зацікавленості більшості суб’єктів господарювання у реалізації та розробці новацій, відсутність належного ринку цінних паперів, слабка конкуренція на внутрішньому ринку інноваційної продукції.

Найбільшого розповсюдження в Україні набув венчурний фонд Western NIS Enterprise Fund. Сумарні інвестиції цього фонду складають 77 млн. дол. США. Вони розміщені у 24 компаніях, які є лідерами у своїх галузях («АВК», «СВК», «Троянда та ін.). Фонд дає компаніям капітал, для того, щоб виділити і змінити форму управління на корпоративну. Його основним напрямком є орієнтація на довгостроковий приріст акціонерного капіталу і високу якість продукції.

Сьогодні вже робляться певні кроки у напрямку створення державного венчурного фонду. Державне агентство України з інвестицій та інновацій разом з Євросоюзом розпочали реалізацію проекту «Сприяння розвитку фондів венчурного капіталу в Україні». В ході реалізації запланованих заходів буде створено національний венчурний фонд розміром 100 млн. євро, який і здійснюватиме фінансування інноваційних.

Хоча венчурне підприємництво в Україні перебуває на початковій стадії розвитку, але в той же час воно має перспективу росту, щоб зіграти роль каталізатора подальшого розвитку інноваційного бізнесу. Для цього потрібно активізувати розвиток фондового ринку, оскільки його капіталізація в Україні досить незначна, ухвалити на законодавчому рівні Закон про венчурні компанії, а також підвищити кваліфікацію фахівців в інноваційній сфері, які б змогли забезпечити ефективне управління венчурного бізнесу.